



เนื้อหาและภาษาในเพลงเกี่ยวกับน้ำท่วมประเทศไทย พ.ศ. 2554: ภาพสะท้อนสังคมไทย Contents and Language of Songs about Thailand's 2011 Floods: A Reflection of Thai Society

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดวงรัตน์ กุทเจริญ
- สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร
- คณะมนุษยศาสตร์และประยุกต์ศิลป์
- มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
-
- **Assistant Professor Tuangrat Koohacharoen**
- Department of Thai Language for Communication
- School of Humanities and Applied Arts
- University of the Thai Chamber of Commerce
- E-mail: tuangrat_koo@utcc.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเนื้อหาและการใช้ภาษาในเพลงที่สะท้อนภาพสังคมไทย และถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดของคนไทยที่มีต่อเหตุการณ์น้ำท่วมประเทศไทย พ.ศ. 2554 โดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากเพลงซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับเหตุการณ์ดังกล่าว ที่นำเสนอในช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคม 2554 จำนวน 50 เพลง ผลการวิจัยพบว่า บทเพลงนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการให้กำลังใจแก่ผู้ประสบภัยมากที่สุด รองลงมา คือ เหตุการณ์น้ำท่วมประเทศไทย และการชักชวนให้คนไทยช่วยเหลือกัน ภาพสะท้อนสังคมไทยที่ปรากฏในบทเพลงมากที่สุด ได้แก่ ความเป็นอยู่และความทุกข์ของคนไทย รองลงมา คือ ความมีน้ำใจของคนไทย ด้านการใช้ภาษา ชื่อเพลงส่วนใหญ่ตั้งชื่อแบบตรงประเด็นและแบบเร้าความสนใจ เนื้อเพลงมีลักษณะเด่นทั้งในด้านคำและความ คือ ระดับคำ มีการเล่นเสียงเล่นคำ การใช้สัมผัส และการใช้คำซ้อน ระดับความ มีการซ้ำคำและการซ้ำความ และการใช้

ภาพพจน์ ภาพที่ใช้ประกอบเพลงส่วนใหญ่ คือ ภาพเหตุการณ์น้ำท่วมประเทศไทย และการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ทำให้บทเพลงมีความไพเราะทั้งในด้านเสียงและความหมาย สามารถถ่ายทอดเหตุการณ์มหาอุทกภัย พ.ศ. 2554 ได้อย่างชัดเจน ทำให้ผู้ฟังรับรู้ถึงความเป็นอยู่และความทุกข์ของผู้ประสบภัย ขณะเดียวกันก็สร้างความหวังและกำลังใจให้แก่ผู้ประสบภัยที่จะต่อสู้เพื่อผ่านพ้นวิกฤติการณ์ครั้งนี้

คำสำคัญ: บทเพลง อุทกภัย 2554 สังคมไทย

Abstract

The objective of this paper is to study the contents and the language use in songs reflecting Thai society. The paper focuses on presentation of emotions and feelings of Thai people towards Thailand's floods through content analysis of the lyrics of 50 songs released from October to December 2011. The contents found mostly encouraged victims, followed by Thai flood incidents and campaigns asking Thais to help each other. The reflections found were mostly their living and sufferings, followed by the generosity of Thai people. As for the language use, the titles of most songs were direct to the point and stimulating. The songs' lyrics were outstanding in terms of word selection and meaning levels. Vowel and consonant rhymes, diverse intonation and compounds are used at the word selection level. As for the meaning level, word and meaning repetition and figures of speech are used. Incidents of Thai floods and the help for victims are portrayed in the music videos of the songs. Their lyrics were beautiful in terms of both sound and meanings. They could convey the incidents of 2011 Thai floods so clearly that listeners perceive the living and sufferings of the victims. At the same time they could create hope and encouragement for them to fight through the crisis.

Keywords: Songs, Thailand's 2011 Floods, Thai Society

บทนำ

บทเพลงเป็นผลผลิตจากความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของมนุษย์และมีการสืบสานกันมาเป็นเวลานานจนนับได้ว่าเป็นมรดกทางสังคมอย่างหนึ่ง เพลงจึงไม่เป็นแต่เพียงสื่อที่ถ่ายทอดเรื่องราวและความงดงามของสรรพสิ่ง ความรู้สึกนึกคิด รวมทั้งความต้องการของมนุษย์ เพื่อสร้างความบันเทิงและเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร แต่ยังเป็นกระจกบานใหญ่ที่สามารถสะท้อนภาพทางสังคมและวัฒนธรรมได้อีกด้วย

เหตุการณ์น้ำท่วมประเทศไทย พ.ศ. 2554 ซึ่งเกิดขึ้นตั้งแต่เดือนกรกฎาคมถึงเดือนพฤศจิกายน นับได้ว่าเป็นมหาอุทกภัยที่รุนแรงที่สุดในประเทศไทยทั้งในด้านของปริมาณน้ำ พื้นที่ และจำนวนผู้ได้รับผลกระทบ โดยเฉพาะบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาของภาคกลาง และที่ราบลุ่มแม่น้ำโขงของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้มีผู้เสียชีวิต 615 ราย ผู้ได้รับผลกระทบ 4,039,459 ครอบครัว หรือ 13,425,569 คน โดยประเมินความเสียหายอยู่ที่ 156,700 ล้านบาท ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวม 2.31 แสนล้านบาท (พินิจ จันทร และคณะ, 2554: 23-24)

ในช่วงเหตุการณ์ดังกล่าว ไม่เพียงแต่ “ข่าวสาร” ที่เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้อยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยหรือผู้ประสบภัย แต่ “เสียงเพลง” ยังมีส่วนช่วยปลอบประโลมใจให้เข้มแข็งขึ้น สื่อวิทยุและโทรทัศน์จึงใช้ “เสียงเพลง” บอกเล่าเรื่องราว แบ่งปันความทุกข์ทั้งจากบทเพลงเก่าและบทเพลงใหม่ที่ศิลปินได้สร้างสรรค์ขึ้น

บทเพลงเกี่ยวกับน้ำท่วมที่ศิลปินสร้างสรรค์ขึ้นใหม่และเผยแพร่ในช่วงเวลาดังกล่าว จึงเป็นการบันทึกเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในประเทศไทย พ.ศ. 2554 สะท้อนให้เห็นภาพสังคมไทยที่แม้จะเกิด

อุทกภัยไปทั่วประเทศ ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่เดือดร้อน ไร้ที่อยู่อาศัย สูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน แต่คนไทยก็ยังมีความ “น้ำใจ” ให้กัน ต่างช่วยเหลือกันเท่าที่จะทำได้ ไม่ว่าจะเป็นกำลังกาย กำลังใจ หรือทรัพย์สิน เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของคนไทยด้วยกัน นอกจากนี้บทเพลงยังมีการใช้ภาษาที่น่าสนใจทั้งในระดับคำ เช่น การใช้สัมผัส การเล่นคำ เล่นเสียง การสรุคำ เป็นต้น ระดับความ เช่น การใช้สำนวน ภาพพจน์ การซ้ำคำและความ เป็นต้น และการใช้ภาพประกอบเพลง เช่น เหตุการณ์น้ำท่วมประเทศไทย ความเป็นอยู่ของประชาชน การช่วยเหลือผู้ประสบภัย เป็นต้น ผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษาเนื้อหาและภาษาในเพลงเกี่ยวกับน้ำท่วมประเทศไทย พ.ศ. 2554 เพื่อให้ทราบภาพสะท้อนของสังคมไทยและการใช้ภาษาในบทเพลง ที่ถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึกนึกคิดของคนไทยต่อเหตุการณ์ดังกล่าว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเนื้อหาในเพลงเกี่ยวกับน้ำท่วมประเทศไทย พ.ศ. 2554 ที่สะท้อนภาพสังคมไทย
2. เพื่อศึกษาการใช้ภาษาในเพลงเกี่ยวกับน้ำท่วมประเทศไทย พ.ศ. 2554 ที่ใช้ในการถ่ายทอดปรากฏการณ์ทางสังคม อารมณ์ และความรู้สึกนึกคิดของคนไทยที่มีต่อเหตุการณ์มหาอุทกภัย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเหตุการณ์น้ำท่วมประเทศไทย พ.ศ. 2554 ซึ่งเผยแพร่ทางหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต มีทั้งเพลงไทยสากลและเพลงลูกทุ่ง รวม 50 เพลง โดยรวบรวมจากเว็บไซต์ songkhlafc, oknation และ youtube ดังนี้

1. ก่อกำแพงใจ
2. กำลังใจ (มหาอุทกภัย 2554)
3. กำลังใจแต่เธอ
4. คนไทยไม่ทิ้งกัน
5. คือรอยยิ้มและน้ำใจสู้ภัยน้ำท่วม
6. ฉันและเธอกับความหวัง
7. ดวงใจน้อยๆ
8. ถ้าเรารักกันมากพอ
9. ท่วมให้จบ (เจ็บแต่จบ parody)
10. ทุกข์รวมไทย
11. ไทยช่วยไทย
12. ธารน้ำใจสู้ภัยน้ำท่วม
13. นองน้ำใจ
14. นองน้ำ
15. น้ำใจไทย
16. น้ำใจไทยช่วยไทย
17. น้ำเต็มแล้ว
18. น้ำท่วม
19. น้ำท่วม (คนไทยรักกัน)
20. น้ำท่วมไทย น้ำใจท่วมทัน
21. น้ำท่วมน้ำใจ
22. น้ำท่วม น้ำตาน้ำใจ (กร ไทยแลนด์)
23. น้ำท่วม น้ำตา น้ำใจ (วีรชน สุเมธ)
24. น้ำท่วม มหันตภัยปี 54
25. น้ำท่วมไม่มีจิตใจ
26. น้ำท่วม เราจะไม่ทิ้งกัน
27. น้ำท่วม 2011
28. น้ำท่วม 2554
29. น้ำพิโรธ
30. บ้านพี่ก็ถูกน้ำท่วมเหมือนกัน
31. บ้านเรา บ้านพ่อ
32. ประสบทุกข์ประสบภัย ฝ่าไปด้วยกัน
33. บันน้ำใจ คนไทยไม่ทิ้งกัน
34. เป็นกำลังใจให้เธอ
35. เพื่อน้ำท่วม 2554
36. มหาภาพภัยน้ำท่วม 2554
37. มองน้ำเป็นครู
38. ลมหายใจและหยดน้ำตา
39. สู้สู้น้ำท่วม 2554
40. หลากน้ำตา หลายน้ำใจ
41. ไหนว่าไม่ท่วมไง
42. เหมือนกัน
43. อดทนไว้
44. อยู่มาได้รีเปลา-2 days ago dry
45. อาย่าอมนะ
46. อาสา
47. อุบัติกาล
48. เอาอยู่
49. เอาอยู่ (น้ำท่วม)
50. เอาอยู่ (มอบแด่รัฐบาลและศปภ.ครับ)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประชากร คือ เพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเหตุการณ์น้ำท่วมประเทศไทย พ.ศ. 2554 ซึ่งเผยแพร่ทางหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต ระหว่างเดือนตุลาคม-ธันวาคม 2554 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ บทเพลงรวม 50 เพลง ที่รวบรวมจากเว็บไซต์ songkhlafc, oknation และ youtube โดยการสุ่มเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

2. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และจำแนกกลุ่ม (Category) ในด้านต่อไปนี้

2.1 เนื้อหาที่นำเสนอในเพลง

2.2 ภาพสะท้อนสังคมไทย

2.3 การใช้ภาษา

2.3.1 ชื่อเพลง

2.3.2 เนื้อเพลง

2.3.3 ภาพประกอบเพลง

3. การเสนอผล ใช้การพรรณนาวิเคราะห์ โดยมีการแจกแจงความถี่ประกอบ เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้เห็นภาพสะท้อนของสังคมไทยจากเหตุการณ์มหาอุทกภัยในประเทศไทย พ.ศ. 2554 ผ่านบทเพลง

2. ทำให้เห็นศิลปะการใช้ภาษาในเพลงเกี่ยวกับน้ำท่วมประเทศไทย พ.ศ. 2554 เพื่อถ่ายทอดปรากฏการณ์ทางสังคม อารมณ์ และความรู้สึกนึกคิดของคนไทยที่มีต่อเหตุการณ์มหาอุทกภัย

3. ทำให้ตระหนักถึงคุณค่าของวรรณกรรม (เพลง) ที่มีบทบาทต่อสังคม ในฐานะที่เป็นสื่อในการสะท้อนภาพของสังคมไทย และความรู้สึกนึกคิดของคนไทยที่มีต่อเหตุการณ์มหาอุทกภัยครั้งสำคัญในประเทศไทย

ตารางที่ 1 เนื้อหาที่นำเสนอในเพลง

ลำดับที่	เนื้อหา	ความถี่
1	การให้กำลังใจแก่ผู้ประสบภัย	29
2	เหตุการณ์น้ำท่วมประเทศไทย	22
3	การชักชวนให้คนไทยช่วยเหลือกัน	15
4	การบริหารจัดการของรัฐบาล	9
5	การให้คำแนะนำในการดำเนินชีวิต	7
6	การให้ข้อคิดเรื่องสิ่งแวดล้อม	5
7	การชื่นชมกลุ่มจิตอาสา	2

* นับความถี่ตามที่ปรากฏในบทเพลง โดยแต่ละเพลงนำเสนอเนื้อหาหลายด้าน

4. สามารถนำผลของการวิจัยไปใช้ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยทั้งทางด้านภาษาและวรรณกรรม (เพลง) ที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

5. เป็นแนวทางแก่ผู้ที่สนใจในการประพันธ์คำร้องของบทเพลง เพื่อถ่ายทอดเหตุการณ์ในสังคมหรือความสะท้อนอารมณ์ที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

6. เป็นการอนุรักษ์เพลงที่สะท้อนภาพสังคมไทยให้ยั่งยืนคู่สังคม

ผลการศึกษาวิเคราะห์

เพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเหตุการณ์น้ำท่วมประเทศไทย พ.ศ. 2554 รวม 50 เพลง สรุปผลการวิเคราะห์ได้ 3 ประเด็น คือ เนื้อหาที่นำเสนอในเพลง ภาพสะท้อนสังคมไทย และการใช้ภาษา ดังต่อไปนี้

1. เนื้อหาที่นำเสนอในเพลง เพลงเกี่ยวกับน้ำท่วมประเทศไทย พ.ศ. 2554 นำเสนอเนื้อหา 7 ด้าน ได้แก่ เหตุการณ์น้ำท่วมประเทศไทย การให้กำลังใจแก่ผู้ประสบภัย การชักชวนให้คนไทยช่วยเหลือกัน การให้คำแนะนำในการดำเนินชีวิต การบริหารจัดการของรัฐบาล การให้ข้อคิดเรื่องสิ่งแวดล้อม และการชื่นชมกลุ่มจิตอาสา

ผู้วิจัยพบว่า เนื้อหาที่นำเสนอมากที่สุด คือ การให้กำลังใจแก่ผู้ประสบภัย (29 ครั้ง) โดยให้คิดเชิงบวก มองโลกในแง่ดี มองสถานการณ์ต่างๆ อย่างมีความหวัง อดทน มีพลังใจเข้มแข็งที่จะสู้ต่อไป เพราะคนไทยพร้อมที่จะแบ่งปันความทุกข์และช่วยเหลือเพื่อนร่วมชาติ อีกไม่นานภัยพิบัตินี้ก็จะผ่านไป รองลงมาได้แก่ เหตุการณ์น้ำท่วมประเทศไทย และการชักชวนให้คนไทยช่วยเหลือกัน (22 และ 15 ครั้งตามลำดับ) โดยมีการบรรยายภาพมวลน้ำไหลที่เข้าท่วมบ้านเรือน ไร่นา ถนนหนทาง หมู่บ้าน เมือง โรงงาน และนิคมอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว เป็นบริเวณกว้าง ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศไทย และชักชวนให้บริจาคทรัพย์สินเงินทอง เป็นอาสาสมัครช่วยผู้ประสบภัย หรือส่งกำลังใจให้แก่กัน

ส่วนเนื้อหาที่นำเสนอไม่มากนัก ได้แก่ การบริหารจัดการของรัฐบาล (9 ครั้ง) กล่าวถึงความพยายามของรัฐบาลที่จะช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัย แต่เนื่องจากรัฐบาลเพิ่งเข้าทำหน้าที่ในการบริหารประเทศก่อนเกิดภาวะวิกฤติไม่นานนัก และบริหาร

งานผิดพลาด จึงทำให้สถานการณ์น้ำท่วมขยายวงกว้างและประชาชนได้รับความเดือดร้อนเป็นจำนวนมาก มีการให้คำแนะนำในการดำเนินชีวิต (7 ครั้ง) โดยให้ยอมรับกับความทุกข์ที่ผ่านเข้ามาในชีวิต และลุกขึ้นสู้ต่อไปเพื่อพบกับความสุขในวันข้างหน้า มีการให้ข้อคิดเรื่องสิ่งแวดล้อม (5 ครั้ง) โดยชักชวนให้คนไทยช่วยกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์น้ำท่วมเช่นนี้อีก และมีการชื่นชมกลุ่มจิตอาสา (2 ครั้ง) โดยกล่าวถึงกลุ่มจิตอาสาที่รวมตัวกันเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยโดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทน

2. ภาพสะท้อนสังคมไทย จากการศึกษาพบว่า บทเพลงสะท้อนภาพสังคมไทย 8 ด้าน คือ ความเป็นอยู่และความทุกข์ของคนไทย ความมีน้ำใจของคนไทย ความเชื่อของคนไทย การบริหารจัดการของรัฐบาล ประเพณีและวิถีชีวิตของคนไทย อารมณ์ขันของคนไทย ปัญหาสิ่งแวดล้อม และความขัดแย้งในสังคมไทย

ตารางที่ 2 ภาพสะท้อนสังคมไทย

ลำดับที่	ภาพสะท้อนสังคมไทย	ความถี่
1	ความเป็นอยู่และความทุกข์ของคนไทย	31
2	ความมีน้ำใจของคนไทย	30
3	ความเชื่อของคนไทย	10
4	การบริหารจัดการของรัฐบาล	9
5	ประเพณีและวิถีชีวิตของคนไทย	4
6	อารมณ์ขันของคนไทย	4
7	ปัญหาสิ่งแวดล้อม	3
8	ความขัดแย้งในสังคมไทย	3

* นับความถี่ตามที่ปรากฏในบทเพลง โดยแต่ละเพลงสะท้อนภาพสังคมไทยหลายด้าน

ผู้วิจัยพบว่า บทเพลงสะท้อนภาพสังคมไทยใน ด้านความเป็นอยู่และความทุกข์ของคนไทยมากที่สุด (31 ครั้ง) รองลงมา คือ ความมีน้ำใจของคนไทย (30 ครั้ง) กล่าวคือ ในช่วงมหานอกทกภัยนั้น คนไทย มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ยากลำบาก ต้องทิ้งถิ่นที่อยู่และอพยพไปอยู่ในสถานที่ที่ปลอดภัย ต้องพลัดพรากจากครอบครัว ทรัพย์สินเสียหายและสูญหายเป็นจำนวนมาก ประสบกับความทุกข์ทั้งกายและใจ อย่างไรก็ตาม น้ำใจของคนไทยที่รวมพลังกันเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยทั้งในด้านกำลังกาย กำลังใจ และกำลังทรัพย์สิน ทำให้ผู้ประสบภัยมีกำลังใจที่จะสู้ชีวิตต่อไป

ส่วนภาพสะท้อนสังคมไทยที่พบไม่มากนัก ได้แก่ ความเชื่อของคนไทย (10 ครั้ง) นั่นคือ คนไทย มีความเชื่อเรื่องเทพเจ้าหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ว่าสามารถดลบันดาลสิ่งต่าง ๆ ได้ จึงมีการอ้อนวอนขอพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้มีชีวิตที่ดีขึ้น และเชื่อเรื่องบาปบุญตามคำสอนในศาสนาพุทธ ด้านการบริหารจัดการของรัฐบาล (9 ครั้ง) ให้ภาพสะท้อนว่า รัฐบาลขาดการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การสื่อสารที่สับสนและไม่บอกความจริงแก่ประชาชน การบริหารจัดการของบริจาคและถุงยังชีพไร้ประสิทธิภาพและไม่โปร่งใส การขาดมาตรการควบคุมสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็น เป็นต้น ทำให้ประชาชนไม่ได้เตรียมพร้อมรับสถานการณ์น้ำท่วม ผู้ประสบภัยไม่ได้รับของบริจาคอย่างทั่วถึง สินค้าขาดตลาดและมีราคาแพง ด้านประเพณีและวิถีชีวิต

ตารางที่ 3 การตั้งชื่อเพลง

ลำดับที่	ชื่อเพลง	ความถี่
1	การตั้งชื่อแบบตรงประเด็น	23
2	การตั้งชื่อแบบเร้าความสนใจ	17
3	การตั้งชื่อโดยใช้ความเปรียบ	7
4	การตั้งชื่อในรูปคำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ	2
5	การตั้งชื่อแบบขัดความ	1

ของคนไทย (4 ครั้ง) ในบทเพลงสะท้อนประเพณีไทย และวิถีชีวิตคนไทยที่ต้องเปลี่ยนแปลงไปเพราะผลกระทบจากเหตุการณ์น้ำท่วม เช่น การทำนา ประเพณีออกพรรษา คำทักทาย สิ่งของจำเป็นประจำบ้านที่จอตกรยนต์ ค่านิยมเกี่ยวกับคนรัก เป็นต้น ด้านอารมณ์ขันของคนไทย (4 ครั้ง) สะท้อนให้เห็นว่าแม้จะประสบภัยพิบัติคนไทยก็ยังมีอารมณ์ขันและมองโลกในแง่ดี คือ เรียนรู้ที่จะอยู่กับน้ำอย่างมีความสุข เช่น จัดแข่งขันเรือพาย ชายโทรศัพท์เคลื่อนที่เพื่อผ่อนคลายไปรับคนรัก ให้คิดว่าคนไทยมีสระว่ายน้ำที่ทุกคนร่วมกันใช้และไม่มีใครในโลกที่มีเหมือนเรา เป็นต้น ภาพสะท้อนด้านปัญหาสิ่งแวดล้อม (3 ครั้ง) ได้แก่ ปัญหาการตัดไม้ทำลายป่า ซึ่งเป็นต้นเหตุที่ทำให้เกิดอุทกภัยและดินโคลนถล่ม และความขัดแย้งในสังคมไทย (3 ครั้ง) ซึ่งสะท้อนว่า การที่ภาครัฐเลือกให้คนต่างจังหวัดต้องเสียสละชีวิตปกติและทรัพย์สินพอยังชีพเพื่อคนกรุงเทพฯ โดยไม่มีการกล่าวถึงการช่วยเหลือชดเชยใด ๆ ทำให้ชาวบ้านต้องบุกเปิดประตูระบายน้ำหรือทำลายผนังกันน้ำ และสร้างระบบป้องกันของตัวเอง เช่น สูบน้ำจากพื้นที่หนึ่งไปท่วมอีกพื้นที่หนึ่ง กันกระสอบทรายล้อมรอบหมู่บ้าน จนทะเลาะขัดแย้งกันไปทั่ว

3. การใช้ภาษา ผู้วิจัยศึกษาการใช้ภาษาในเพลงเกี่ยวกับน้ำท่วมประเทศไทย 3 ด้าน คือ ชื่อเพลง เนื้อเพลง และภาพประกอบเพลง สรุปผลได้ดังนี้

3.1 **ชื่อเพลง** การตั้งชื่อเพลงที่พบมากที่สุด คือ การตั้งชื่อแบบตรงประเด็น (23 ชื่อ) เป็นการตั้งชื่อโดยใช้คำที่ตรงกับความหมาย เพื่อให้รับรู้สาระสำคัญของเพลง เช่น กำลังใจ (มหาอุทกภัย 2554) คนไทยไม่ทิ้งกัน น้ำท่วม 2554 อดทนไว้ รองลงมา ได้แก่ การตั้งชื่อแบบเร้าความสนใจ (17 ชื่อ) โดยใช้คำที่กระทบใจเพื่อเรียกร้องความสนใจของผู้ฟัง เช่น ดวงใจน้อย ๆ น้ำท่วมไม่มีจิตใจ อายายอมนะ การตั้งชื่อเพลงที่พบไม่มากนัก คือ การตั้งชื่อโดยใช้ความเปรียบ (7 ชื่อ) โดยอาศัยสาระสำคัญของเรื่องมากล่าวในลักษณะเปรียบเทียบ เช่น ธารน้ำใจสู้ภัย

น้ำท่วม น้ำพิโรธ บ้านเราบ้านพ่อ การตั้งชื่อในรูปคำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ (2 ชื่อ) เพื่อประชดประชันหรือขอร้อง เช่น ไหนว่าไม่ท่วมไง อายามาได้รีเปลา และการตั้งชื่อแบบขัดความ (1 ชื่อ) โดยตั้งชื่อให้มีความขัดแย้งหรือตรงกันข้ามกับสิ่งที่ควรเป็น เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความสงสัยใคร่รู้ ได้แก่ ท่วมให้จบ (เจ็บแต่จบ parody)

3.2 **เนื้อเพลง** จากการศึกษาพบการใช้ภาษาในระดับคำ และระดับความ ดังนี้

ตารางที่ 4 การใช้ภาษาระดับคำในเนื้อเพลง

ลำดับที่	การใช้ภาษาระดับคำ	ความถี่
1	การเล่นเสียงเล่นคำ	63
2	การใช้สัมผัส	50
3	การใช้คำซ้อน	45
4	การสรรคำ	29
5	การใช้ภาษาปาก	21
6	การใช้คำทับศัพท์	5
7	การสร้างคำใหม่	1

* นับความถี่ตามที่ปรากฏในบทเพลง โดยแต่ละเพลงใช้ภาษาระดับคำหลายด้าน

3.2.1 ระดับคำ พบการใช้คำ 7 ลักษณะ ส่วนใหญ่ใช้การเล่นเสียงเล่นคำ (63 ครั้ง) การใช้สัมผัส (50 ครั้ง) และการใช้คำซ้อน (45 ครั้ง) รองลงมา คือ การสรรคำ และการใช้ภาษาปาก (29 และ 21 ครั้งตามลำดับ) ส่วนที่พบไม่มากนัก คือ การใช้คำทับศัพท์ และการสร้างคำใหม่ (5 และ 1 ครั้งตามลำดับ) ดังนี้

1) การเล่นเสียงเล่นคำ เป็นการนำคำที่มีรูปหรือเสียงพ้องกันหรือใกล้เคียงกันมาเล่นในเชิงเสียงและความหมาย เพื่อสร้างให้เกิดเสียงที่

ไพเราะ กระบใจ และให้ความหมายที่ลึกซึ้ง เช่น การเล่นเสียง ม ในคำว่า หมอง-มัว-หม่น เล่นเสียง พ-ผ ในคำว่า พัน-ผ่าน การเล่นคำว่า จิตร-จิต ในข้อความที่ว่า น้ำท่วมพิจิตร จิตหวั่นไหว และเล่นคำว่า สะดวกซื้อ-ซื้อไม่สะดวก ในข้อความที่ว่า ร้านสะดวกซื้อเดี๋ยวนี้ก็ซื้อไม่ค่อยสะดวก เป็นต้น

2) การใช้สัมผัส มีการใช้ทั้งสัมผัสนอกและสัมผัสในเพื่อให้เกิดความคล้องจองต่อเนื่อง รื่นหู และจดจำเนื้อเพลงได้ สัมผัสนอกจะเป็นสัมผัสสระ ส่วนสัมผัสในมีทั้งสัมผัสสระและสัมผัสอักษร

เช่น อย่าเพิ่งท้อใจในชะตาชีวิต น้ำท่วมวิกฤติชีวิต ไม่เคยเจอมาน้ำท่วมปีนี้สูญสิ้นเสียเงินตรา ท่วมมิดหลังคาสายธาราน้ำตาตกใน เป็นต้น

3) การใช้คำซ้อน มีการใช้คำซ้อนเพื่อความหมาย เช่น บ้านเรือน ไร่นา ลำบากยากแค้น จุดหมายปลายทาง พลัดพรากจากจร และคำซ้อนเพื่อเสียง เช่น เว้งว้าง ระสายระล่ำ ท้องนาท้องทุ่ง ลุยน้ำ ลุยท่า เพื่อเน้นความหมายของคำให้ชัดเจนขึ้น และทำให้เสียงของคำไพเราะนุ่มนวลยิ่งขึ้น

4) การสรรคำ มีการเลือกคำที่นำมาเรียงร้อยในบทเพลง เพื่อสื่อภาพและถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดของผู้แต่ง เช่น สายฝน ถังโถมกรดเกลียว โกรธเกรี้ยวใครมา มองบนท้องฟ้าเมฆามืดครึ้มทะมึน, เสียงคนร้องระงม อกตรมบ่นมา ฝนไม่สร้างชา พวน้ำขึ้นทุกคราว, จับมือกัน ในวันที่เรารู้ว่า โจนแครงกล้า เหนือกว่าระดับน้ำนอง เป็นต้น

ตารางที่ 5 การใช้ภาษาระดับความในเนื้อเพลง

ลำดับที่	การใช้ภาษาระดับความ	ความถี่
1	การซ้ำคำและการซ้ำความ	87
2	การใช้ภาพพจน์	39
3	การใช้ความเปรียบคู่ขนาน	15
4	การใช้สัญลักษณ์	9
5	การใช้สำนวน	8

* นับความถี่ตามที่ปรากฏในบทเพลง โดยแต่ละเพลงใช้ภาษาระดับความหลายด้าน

3.2.2 ระดับความ พบการใช้ภาษาระดับความ 5 ลักษณะ ส่วนใหญ่เป็นการซ้ำคำและการซ้ำความ (87 ครั้ง) และการใช้ภาพพจน์ (39 ครั้ง) รองลงมาคือ การใช้ความเปรียบคู่ขนาน การใช้สัญลักษณ์ และการใช้สำนวน (15, 9 และ 8 ครั้งตามลำดับ) ดังนี้

5) การใช้ภาษาปาก เป็นการใช้ภาษาพูดของคนทั่วไป เพื่อสื่อความหมายให้เข้าใจได้ง่าย เช่น ลูกจ้างชั้นมันก็ขอลา, เชื้อ ศปภ. เห็นเขานั่งจ้อ เอาอยู่ เอาอยู่, จะนอนเหยียดยาว ก็กลัวไอ้เซ่ เป็นต้น

6) การใช้คำทับศัพท์ มีการถ่ายเสียงและถอดอักษรคำในภาษาต่างประเทศที่สั้นและเข้าใจกันโดยทั่วไป เพื่อบรรยายเหตุการณ์และความรู้สึกนึกคิดของผู้ประสมภักย์ เช่น แคร่ ไอโฟน ดาวนส์โตล์ เป็นต้น

7) การสร้างคำใหม่ มีการสร้างคำว่า ความทุกข์มวลรวม ซึ่งหมายถึง ความทุกข์ของสังคม โดยเทียบเคียงกับคำว่า ความสุขมวลรวม ที่เน้นการพัฒนาประเทศโดยยึดความสุขของสังคม ไม่ใช่ยึดการเติบโตทางเศรษฐกิจ เพื่อสื่อให้เห็นว่าอุทกภัยครั้งนี้ทำให้สังคมไทยประสบกับความทุกข์โดยถ้วนหน้ากัน

1) การซ้ำคำและการซ้ำความ มีการใช้คำเดียวกันหรือหลากคำกัน หรือใช้คำที่มีความหมายกลมกลืนสอดคล้องกัน เช่น อยากให้วันเวลามันหมุนย้อน หมุนไปก่อนน้ำมา (การซ้ำคำ) **ร่วมแรงส่งใจคนไทยห่วงใยทุกคน ยากดีมีจนทุกคนร่วมใจแบ่งปัน จับมือประสานพองไทยไม่แบ่ง**

ชนชั้น ร่วมด้วยช่วยกันฝ่าฟันให้มันผ่านไป (การซ้ำความ) เป็นต้น

2) การใช้ภาพพจน์ พบการใช้ภาพพจน์ 4 ประเภท คือ

(1) อุปลักษณ์ เป็นการนำลักษณะเด่นของสิ่งที่ต้องการเปรียบเทียบมากล่าวทันที โดยไม่มีคำเชื่อมโยง หรือบางครั้งอาจมีคำว่าเป็น เช่น เดือนสิบน้ำมา นาล่มจม**ทุ่งรวงทอง**, พรากเราไม่ได้คือความผูกพัน **เป็นดังเชือกร้อยใจ**ทุกอณูด้วยความเป็นไทย เป็นต้น

(2) บุคลาธิษฐาน เป็นการนำสิ่งที่ไม่มีชีวิตหรือมีชีวิตแต่ไม่ใช่คนมากล่าวราวกับเป็นคน เช่น ช้าวกำลัง**ท้องต้องแท้ง**ในพริบตา, กำแพง**น้ำกลืนขยี้**วิญญาณคน เป็นต้น

(3) อุปมา เป็นการเปรียบเทียบสิ่งที่เหมือนกัน โดยมีคำเชื่อมโยง เช่น คำว่าเหมือน ดูจดัง ปาน ราว เพียง ฯลฯ เช่น บ้านเคยอบอุ่นนอนเคียงกัน ুবวาบ**ตั้งความฝัน**พลันสูญหาย โหยหิวอุ่นไอรักที่กลับกลายเป็น**ความจริง**, จะขอ**เป็นดังสายลมเย็น** พัดมาเมื่อคราเธอท้อใจ เป็นต้น

(4) อติพจน์ เป็นการเปรียบเทียบเกินจริง เช่น แต่ขอ**ให้เชื่อ**แล้วกัน ในวันที่ใครต้อง**หมองหม่น** **อีกหกสิบกว่าล้านคนจะยื่นมือไป**,

ตารางที่ 6 การใช้ภาพประกอบเพลง

ลำดับที่	การใช้ภาพ	ความถี่
1	เหตุการณ์น้ำท่วมประเทศไทย	33
2	การช่วยเหลือผู้ประสบภัย	30
3	ความเป็นอยู่และความทุกข์ของคนไทย	20
4	การบริหารจัดการของรัฐบาล	2
5	การทำลายสิ่งแวดล้อม (ป่าไม้)	1

* นับความถี่ตามที่ปรากฏในบทเพลง โดยแต่ละเพลงใช้ภาพประกอบเพลงหลายด้าน

พอกี้ให้เก็บ แมงกี้ให้เก็บ ชั้นหนึ่งไม่มีของเหลือเลย
รู้ใหม่กูเหนื่อย คิดดูถ้าน้ำไมมา **พวกที่ก่ออิฐเท่าฟ้า**
จะทำหน้ายังงั เป็นตัน

3) การใช้ความเปรียบคู่ขนาน มีการใช้คำหรือความหมายที่มีความเสมอกัน มีความสมดุลเข้าคู่กัน หรืออาจตรงข้ามกันมาเทียบเคียงให้เกิดความสมดุลกันในแง่คำและความหมาย เช่น

ท้อเถอะ หากว่าท้อใจ พักเถอะ หากว่ามันไม่ไหวและ
ลักพักแล้วค่อยลุกขึ้นสู้ต่อ ให้ได้รู้ว่าเราไม่ใช่คนที่
ยอมแพ้ไป

จะหนักหนาซักเท่าไร จะอ่อนล้าจนแทบขาดใจ
หากหัวใจยึดมั่น เราต้องผ่านพ้นไปได้

จะหนักหนาซักเท่าไร จะอ่อนล้าจนแทบขาดใจ
อย่าทิ้งไปเสียก่อน เราจะผ่านพ้นไปได้ฉันมั่นใจ

(เพลงเพื่อน้ำท่วม 2554)

4) การใช้สัญลักษณ์ มีการใช้สิ่งที่ใช้แทนอีกสิ่งหนึ่งโดยไม่ต้องใช้การเปรียบเทียบ เช่น จะรอวันนั้นวันที่**ฟ้าสดใส** จะ**ฝ่าพายุฝน**ลู่หนที่พัดผันจะมีดมนเท่าใด น้ำท่วมเพียงไหน น้ำใจยิ่งมากมาย เป็นต้น

5) การใช้สำนวน มีการใช้คำพูดที่เป็นชั้นเชิงไม่ตรงไปตรงมา พบการใช้สำนวน 3 ประเภท คือ สำนวนเดิม เช่น ลิ่นเนื้อประดาตัว ผ่อนหนักเป็นเบา สำนวนที่ดัดแปลงจากเดิม เช่น ตื่นตุมสำนวนใหม่ เช่น เอาอยู่ ฟ้าหลังฝน

3.3 ภาพประกอบเพลง ภาพที่ใช้ประกอบเพลงส่วนใหญ่ คือ ภาพเหตุการณ์น้ำท่วมประเทศไทย (33 ครั้ง) และการช่วยเหลือผู้ประสบภัย (30 ครั้ง) ซึ่งช่วยเสริมความในเนื้อเพลง ทำให้ผู้ฟังเห็นภาพเหตุการณ์น้ำท่วม รับรู้ความเป็นอยู่และความทุกข์

ของคนไทย ขณะเดียวกันภาพการช่วยเหลือผู้ประสบภัยของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และกลุ่มจิตอาสา ก็ช่วยสร้างความหวังและกำลังใจ ทำให้ผู้ประสบภัยลุกขึ้นมาต่อสู้กับวิกฤติครั้งนี้ต่อไปได้ เช่น



น้ำเหนือไหลบ่า นาไร่ล่มจม
ดินโคลมถล่ม ทลายลุ่มเจ้าพระยา
ท่าจีน ปิง วัง ยม น่าน ยัน โขง ซี มูล

(เพลงน้ำใจไทย)

จะคอยพยัคณอยู่เคียงข้างเธอ เป็นกำลังใจไม่ไปไหน
ให้เธอพร้อม ให้เธอไหว
ฉันเป็นแรงใจไม่มีห่าง

(เพลงฉันและเธอกับความหวัง)

ภาพที่ใช้ประกอบเพลงรองลงมาได้แก่ ภาพความเป็นอยู่และความทุกข์ของประชาชน (20 ครั้ง) ส่วนภาพที่ใช้น้อยมาก คือ ภาพการบริหารจัดการของ

รัฐบาล (2 ครั้ง) และการทำลายสิ่งแวดล้อม (1 ครั้ง) เพราะมีเพลงที่มีเนื้อหาดังกล่าวไม่มากนัก เช่น



น้ำท่วมมันคือวิปโยค น้ำตาของคนเศร้าโศกสูญเสีย
บ้านเคยอยู่ เรือกสวนไร่นา ลูกเมียถึงคราวที่ต้องพลัดพรากจากจร
น้ำตามันจึงหลังรินไหล น้ำตาของคนซึ่งไรที่นอน
หมดสิ้นแล้วทุกอย่างถอดถอน ก็นอนเห็นน้ำท่วมด้วยน้ำตา

(เพลงน้ำท่วม น้ำตาน้ำใจ - กร ไทยแลนด์)



ของบริจาค เห็นว่ามีมากจนไปไม่ไหว
แต่มีบางส่วนที่แจกไป เขียนแปะสอได้ ดูใจจัดมา
มี อีเอ็มบอลล์ อยากไปหย่อน ใส่รัฐบาล
อยากให้การบริหาร สะอาดโปร่งใส อย่าให้เหม็นเน่า

(เพลงเอาอยู่)

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาเนื้อหาและการใช้ภาษาในเพลงเกี่ยวกับน้ำท่วมประเทศไทย พ.ศ. 2554 พบประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

ด้านเนื้อหาในเพลงและภาพสะท้อนสังคมไทย

เพลงเกี่ยวกับน้ำท่วมประเทศไทย พ.ศ. 2554 ทำหน้าที่ถ่ายทอดปรากฏการณ์ครั้งสำคัญในสังคมไทย ตลอดจนสะท้อนภาพสังคมไทย อารมณ์ และความรู้สึกนึกคิดของคนไทยที่มีต่อเหตุการณ์ดังกล่าวใน 3 ด้าน คือ สถานการณ์น้ำท่วมในประเทศไทย ความขัดแย้งในสังคมไทย การช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้ประสบภัย

สถานการณ์น้ำท่วมประเทศไทยครั้งนี้ ในบทเพลงกล่าวถึงสาเหตุ ผลกระทบและความเสียหายไว้ว่า การที่คนไทยมีการตัดต้นไม้ทำลายป่า ทำให้ไม่มีป่าไม้ช่วยเก็บกักน้ำในดินและชะลอการไหลของน้ำฝนเมื่อเกิดพายุและฝนตกต่อเนื่องกัน จึงทำให้เกิดน้ำท่วมและดินโคลนถล่มทับบ้านเรือนของประชาชน ประกอบกับรัฐบาลขาดการบริหารจัดการวิกฤติน้ำท่วม

อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมาย เช่น การวางแผนและบริหารจัดการมวลน้ำไม่ถูกต้อง ทำให้อุทกภัยแผ่ขยายครอบคลุมไปทั่วประเทศ ส่งผลให้คนไทยมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ยากลำบาก ต้องทิ้งถิ่นฐานและอพยพไปอยู่ในที่ปลอดภัย พลัดพรากจากครอบครัว ทรัพย์สินเสียหายและสูญหายเป็นจำนวนมาก การสื่อสารที่สับสนและไม่บอกความจริงแก่ประชาชน ทำให้ไม่ได้เตรียมการรับภาวะน้ำท่วม การบริหารจัดการของบริจาค และถุงยังชีพไร้ประสิทธิภาพและไม่โปร่งใส ทำให้ประชาชนไม่ได้รับสิ่งของอย่างทั่วถึงและทันการณ์ การขาดมาตรการควบคุมสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็น ทำให้สินค้าขาดตลาดและมีราคาแพง เป็นต้น

นอกจากนี้การบริหารจัดการน้ำของรัฐบาลยังก่อให้เกิดความขัดแย้งในสังคมไทย 2 ลักษณะ คือ ความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลกับประชาชน และประชาชนกับประชาชน กล่าวคือ ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในการบริหารงานของรัฐบาล เพราะไม่สามารถควบคุมมวลน้ำตามที่ประกาศไว้ได้ และไม่ให้ข่าวสารที่ถูกต้องแก่ประชาชน ทำให้ประชาชนไม่ได้เตรียมพร้อมในการรับอุทกภัย ก่อให้เกิดความเดือดร้อนและเสียหายแก่ชีวิต

จิตใจ และทรัพย์สิน นอกจากนี้การที่รัฐบาลมุ่งป้องกันพื้นที่เศรษฐกิจของประเทศ คือ นิคมอุตสาหกรรมและกรุงเทพฯ โดยให้พื้นที่ที่เป็นที่อยู่อาศัยและพื้นที่เกษตรกรรม เช่น ลพบุรี นครสวรรค์ พิจิตร ปทุมธานี เป็นพื้นที่รับน้ำเป็นเวลานานนับเดือน ทำให้ประชาชนเกิดความเครียดและไม่พอใจกับความอยู่ดีที่เพิ่มขึ้น มีการเรียกร้องให้เปิดประตูระบายน้ำและทำลายพนังกั้นน้ำหลายแห่ง จึงเป็นบทเรียนที่รัฐบาลจะต้องทบทวนและวางแผนในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบและความเสียหายเช่นครั้งนี้

อย่างไรก็ตาม ในท่ามกลางภาวะวิกฤติครั้งนี้ทั้งภาครัฐและเอกชนต่างก็ระดมสรรพกำลังในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัย โดยเฉพาะเอกชนมีหน่วยงานและมูลนิธิต่าง ๆ รวมทั้งกลุ่มจิตอาสาที่ทุ่มเทกำลังกาย กำลังความคิด และทรัพย์สินเพื่อช่วยเหลือประชาชนในด้านต่าง ๆ เช่น การบริจาคสิ่งของ จัดทำถุงยังชีพ ทำแนวกระสอบทรายเพื่อกั้นน้ำ นำของบริจาคไปส่งให้ผู้ประสบภัย ให้ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นแก่ประชาชน ให้การรักษาพยาบาลผู้เจ็บป่วย ฯลฯ ทำให้ผู้ประสบภัยมีความหวังและกำลังใจที่จะผ่านภาวะวิกฤติครั้งนี้ เพราะรู้สึกอบอุ่นใจที่คนไทยพร้อมที่จะแบ่งปันความทุกข์และช่วยเหลือเพื่อนร่วมชาติเสมอ

ด้านการใช้ภาษาในเพลง

เพลงเกี่ยวกับน้ำท่วมประเทศไทย พ.ศ. 2554 ส่วนใหญ่มีการตั้งชื่อเพลงแบบตรงประเด็น เช่น คนไทยไม่ทิ้งกัน น้ำใจไทย อดทนไว้ รองลงมา คือ แบบเร้าความสนใจ เช่น ทุกข์รวมไทย น้ำท่วมไม่มิดใจเหมือนกัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์เพลงเพื่อชีวิตระหว่าง พ.ศ. 2516-2534 ของ วรณ ฮอลลิงก้า (2536) เหตุที่เป็นเช่นนี้คงเนื่องจากผู้แต่งต้องการ

ให้ผู้ฟังรับรู้สาระสำคัญของเพลงได้ทันที และต้องการเรียกร้องความสนใจของผู้ฟังนั่นเอง

ส่วนบทเพลงนั้น ผู้วิจัยพบว่าส่วนใหญ่มีลักษณะคล้ายกลอนแปด แต่ไม่จำกัดจำนวนคำ จำนวนวรรคสัมผัส ซึ่งสอดคล้องกับข้อสังเกตของ สง่า อารัมภีร์ ศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดง (เพลงไทยสากล) เมื่อ พ.ศ. 2549 (อัจฉราพร ไครบุตร, 2549: 16) การใช้ภาษาในการประพันธ์เนื้อเพลงนั้น พบว่าส่วนใหญ่ในระดับคำมีการเล่นเสียงเล่นคำ การใช้สัมผัส และการใช้คำซ้อน ระดับความมีการซ้ำคำ และการซ้ำความ และการใช้ภาพพจน์ ซึ่งสอดคล้องกับการใช้ภาษาในเพลงเพื่อชีวิต (วรณ ฮอลลิงก้า, 2536) เพลงไทยสากล (ศิริโล ชูวิจิตร, 2549) เพลงพระราชนิพนธ์ (นาวินี หล้าประเสริฐ, 2550) และเพลงสุนทราภรณ์ (อุดมลักษณ์ ระพีแสง, 2550) แสดงให้เห็นว่า เพลงไทยสากลส่วนใหญ่ยังนิยมใช้เสียงสัมผัสคล้องจอง การเล่นเสียงเล่นคำ และการใช้คำซ้อน เพื่อสร้างความไพเราะอันเกิดจากเสียงของถ้อยคำ และนิยมใช้การซ้ำคำและการซ้ำความ และการใช้ภาพพจน์ เพื่อสร้างความไพเราะอันเกิดจากความหมายของถ้อยคำด้วย นอกจากนี้การที่บทเพลงส่วนใหญ่มีการใช้ภาพประกอบเพลง เช่น เหตุการณ์น้ำท่วมประเทศไทย การช่วยเหลือผู้ประสบภัยความเป็นอยู่และความทุกข์ของคนไทย ทำให้ผู้ฟังรับรู้ถึงความรุนแรงของอุทกภัย ความเดือดร้อนและความทุกข์ของคนไทย ความมีน้ำใจของคนไทย ช่วยเสริมให้เนื้อเพลงมีความแจ่มชัดยิ่งขึ้น

พูนพิศ อมาตยกุล กล่าวถึงบทบาทของเพลงที่มีต่อสังคมว่า เพลงเป็นสิ่งที่แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะคน เพราะผู้ประพันธ์เพลงต่างก็มีสภาพแวดล้อมหรือประสบการณ์ทางสังคมที่ไม่เหมือนกัน เช่น ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีหรือค่านิยมของคนในสังคม

ทำให้เพลงมีความแตกต่างกัน เพลงได้แสดงภาพสะท้อนทางสังคมที่บ่งบอกให้ผู้ฟังรับรู้สภาพสังคมด้านต่าง ๆ ว่า ในแต่ละยุคสมัยที่ผู้ประพันธ์สรรคสร้างขึ้นมา มีความเชื่ออย่างไร (ญาณิกา อ้อมมณฑา, 2548: 15-16)

เพลงเกี่ยวกับน้ำท่วมประเทศไทย พ.ศ. 2554 จึงมีคุณค่าต่อสังคม ในฐานะสื่อที่สะท้อนภาพของสังคมไทย และความรู้สึกนึกคิดของคนไทยที่มีต่อมหาอุทกภัยครั้งนี้ ขณะเดียวกันก็เป็นสื่อที่ใช้ส่งความรัก ความอาทร ความหวังและกำลังใจให้แก่คนในสังคมที่ต้องเผชิญภัยพิบัติร่วมกัน แสดงให้เห็นศิลปะการใช้ภาษาเพื่อถ่ายทอดปรากฏการณ์ทางสังคม อารมณ์ และความรู้สึกนึกคิดของคนไทยที่มีต่อเหตุการณ์ดังกล่าว และยังแสดงให้เห็นพลังของภาษาที่ช่วยสร้างความหวังและกำลังใจให้แก่ผู้ประสบภัย ช่วยปลุกจิตสำนึกของคนไทยให้รักและสามัคคีกัน ช่วยเหลือกันในยามวิกฤติ เพื่อความดำรงอยู่ของสังคมและประเทศชาติด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับคนไทย

1.1 มหาอุทกภัย 2554 เป็นบทเรียนจากธรรมชาติที่ทำให้คนไทยต้องตระหนักถึงความสำคัญของป่าต้นน้ำลำธาร ซึ่งเปรียบเสมือนปราการด่านแรกในการซึมซับน้ำฝน และลดความรุนแรงของมวลน้ำไม่ให้เกิดน้ำป่าไหลหลากและดินโคลนถล่ม และช่วยกันรักษาป่าไม้และพื้นที่ชุ่มน้ำอย่างเร่งด่วน

1.2 คนไทยควรเตรียมพร้อมในการรับภัยพิบัติและพึ่งตนเอง โดยศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้ตัว ในด้านการประเมิน

สถานการณ์ การเตรียมตัวป้องกัน การใช้ชีวิตในสถานการณ์ภัยพิบัติ การฟื้นฟูอาคารบ้านเรือนหลังภัยพิบัติ และมีสติเพื่อเรียนรู้และรับมือกับภัยพิบัติด้วยการพึ่งตนเอง มากกว่าการรอรับการช่วยเหลือของรัฐบาล หน่วยงานราชการ หรือเอกชนเพียงอย่างเดียว

2. ข้อเสนอแนะสำหรับรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.1 การที่รัฐบาลมีโครงการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมโดยการสร้างพังกั้นน้ำที่แข็งแรงเป็นแนวยาว และเร่งรัดผลักดันการสร้างเขื่อนให้เป็นวาระเร่งด่วน โดยคาดหวังว่าจะสามารถต้านทานแรงน้ำอันมหาศาลได้ และปันงบประมาณเพียงน้อยนิดเพื่อดูแลรักษาป่าไม้และพื้นที่ชุ่มน้ำเสื่อมโทรมนั้น เป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ โดยมองข้ามความรู้ทางนิเวศวิทยาที่ว่า ป่าเป็นหัวใจสำคัญในการดำรงไว้ซึ่งความสมดุลของธรรมชาติ เมื่อป่าไม้ส่วนใหญ่ในภาคเหนือซึ่งเป็นป่าต้นน้ำลำธารถูกบุกรุกทำลายจากนายทุน เพราะการดูแลที่ไม่ทั่วถึงและงบประมาณที่ไม่เพียงพอ จึงส่งผลให้มวลน้ำมหาศาลจากภาคเหนือไหลลงสู่ภาคกลางเพื่อไหลลงสู่อ่าวไทยตามธรรมชาติของน้ำซึ่งจะไหลจากที่สูงลงสู่ที่ต่ำ และทำให้เกิดภัยน้ำท่วมกับชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ตลอดจนความเสียหายอย่างใหญ่หลวงต่อเศรษฐกิจของประเทศ

2.2 รัฐบาลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชน โดยให้ข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับโครงการจัดการน้ำของรัฐบาล และรับฟังความคิดเห็นของประชาชน แล้วนำไปปรับปรุงโครงการให้เหมาะสมต่อไป

2.3 รัฐบาลควรตั้งหน่วยงานกลางที่จะเป็นศูนย์รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับน้ำและประสานงานกับ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมชลประทาน กรมเจ้าท่า สำนักการระบายน้ำ เพื่อวางระบบการเก็บและระบายน้ำให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และเป็นศูนย์ปฏิบัติการยามเกิดอุทกภัย เพื่อให้สามารถวางแผนและรับมืออุทกภัยได้อย่างทันที่และมีประสิทธิภาพ

2.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็ง เพื่อป้องกันปัญหาน้ำท่วมในอนาคต เช่น สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย ควรดูแลไม่ให้มีการก่อสร้างอาคารบ้านเรือนหรือสิ่งก่อสร้างใดที่ขวางทางน้ำไหล สำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร ดูแลไม่ให้คูคลองตันเขิน หรือมีขยะมูลฝอยรวมทั้งวัชพืชในแม่น้ำลำคลองที่จะกั้นทางน้ำไหล

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

3.1 ควรมีการศึกษาวิธีการนำเสนอในเพลงเกี่ยวกับน้ำท่วมประเทศไทย พ.ศ. 2554 เพื่อเป็นแนวทางในการประพันธ์คำร้องเพื่อถ่ายทอดปรากฏการณ์ในสังคม และความรู้สึกนึกคิดของประชาชนต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแก่ผู้สนใจต่อไป

3.2 ควรศึกษาวรรณกรรมประเภทอื่นที่นำเสนอเหตุการณ์น้ำท่วมประเทศไทย พ.ศ. 2554 ได้แก่ ข่าว สารคดี เรื่องสั้น กวีนิพนธ์ เพื่อให้เห็นภาพสะท้อนของสังคมไทยที่ครอบคลุมและชัดเจนยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- Assawachaichan, Suwat. 2011. "7 Questions Concerning Thailand's 2011 Floods." *Sarakadee* 27, 322: 109-125. (in Thai).
- สุวัฒน์ อัครไชยชาญ. 2554. "7 คำถามต้องรู้กับมหาอุทกภัย 2554." *สารคดี* 27, 322: 109-125.
- Chantorn, Pinit, et al. 2011. **Bangkok Floods (Special Edition – Collection of Events during Thailand's 2011 Floods)**. Bangkok: Yonroi. (in Thai).
- พินิจ จันทร และคณะ. 2554. **น้ำท่วมกรุงเทพฯ (ภาคพิเศษประมวลเหตุการณ์มหาอุทกภัย 2554)**. กรุงเทพมหานคร: ย้อนรอย.
- Chongsatitwattana, Sujitra. 2006. **Chermchankansadan: Literary language in Thai literature**. 2nd ed. Bangkok: Academic Work Dissemination Project, Faculty of Arts, Chulalongkorn University. (in Thai).
- สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา. 2549. **เจมจันทร์กังสดาล: ภาษาวรรณศิลป์ในวรรณคดีไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Choowijit, Siwilai. 2006. "An Analysis of Language in Thai Songs Produced by R.S. Promotion 1992 Company Limited between B.E. 2542-2546 (1999-2003)." Master's thesis, Department of Thai, Faculty of Education, Srinakharinwirot University. (in Thai).
- ศิริโล ชูวิจิตร. 2549. "การวิเคราะห์การใช้ภาษาไทยในเพลงไทยสากลของบริษัท อาร์.เอส.โปรโมชัน 1992 จำกัด ช่วงปี พ.ศ. 2542-2546." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- Hollinga, Waroon. 1993. "An Analysis of Song during 2516-2534 B.E." Master's thesis, Department of Thai, Faculty of Education, Srinakharinwirot University. (in Thai).
- วรุณ ฮอลลิงก้า. 2536. "การวิเคราะห์เพลงเพื่อชีวิตระหว่าง พ.ศ. 2516 - พ.ศ. 2534." วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- Khraiboot, Adcharaporn. 2006. "An Analysis Study of the Language Usage in Patriotic Songs." Master's thesis, Department of Thai Language, Faculty of Arts, Kasetsart University. (in Thai).
- อัจฉราพร ไครบุต. 2549. "การศึกษาเชิงวิเคราะห์การใช้ภาษาในเพลงปลุกใจ." วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Koohacharoen, Tuangrat. 2014. "Songs of Motivation and Inspiration during Thailand's 2011 Floods." **University of the Thai Chamber of Commerce Journal** 34, 1: 196-210. (in Thai).
- ดวงรัตน์ คูหเจริญ. 2557. "บทเพลงแห่งความหวังและกำลังใจในมหาอุทกภัย 2554." **วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย** 34, 1: 196-210.
- Lamprasert, Navinee. 2007. "Literary Language in the Musical Compositions of His Majesty the King Bhumibol Adulyadej." Master's thesis, Department of Thai, Faculty of Arts, Chulalongkorn University. (in Thai).
- นาวิณี หล้าประเสริฐ. 2550. "ภาษาวรรณศิลป์ในเพลงพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช." วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Naksakul, Kanchana, et al. 1981. **Thai Usages**. 3rd ed. Bangkok: Kledthai. (in Thai).
- กาญจนา นาคสกุล และคณะ. 2524. **การใช้ภาษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: เคล็ดไทย.
- Oomonta, Yanika. 2005. "A Study of Society Reflections from Sala Kunnawut's Songs Sung by Mike Piromporn." Master's thesis, Department of Thai, Faculty of Education, Srinakharinwirot University. (in Thai).
- ญาณิกา อ้อมอนธา. 2548. "การศึกษาภาพสะท้อนสังคมจากบทเพลงของสลา คุณวุฒิ ที่ขับร้องโดยไมค์ ภิรมย์พร." วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Pantumeta, Banchob. 1987. **Thai Characteristics**. Bangkok: Ramkammhang University. (in Thai).
- บรรจบ พันธุเมธา. 2520. **ลักษณะภาษาไทย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Rapeesaeng, Udomlak. 2007. "An Analysis of the Language Usage in Suntaraporn's Songs during 1939-1981." Master's thesis, Department of Thai Language, Faculty of Arts, Kasetsart University. (in Thai).

อุดมลักษณ์ ระพีแสง. 2550. “ศึกษาเชิงวิเคราะห์
การใช้ภาษาในบทเพลงสุนทราภรณ์ระหว่างปี
พ.ศ. 2482-พ.ศ. 2524.” วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.



Assistant Professor Tuangrat Koochachoen received her Master of Education in Teaching Thai Language from Chulalongkorn University. She is currently working in School of Humanities and Applied Arts, University of the Thai Chamber of Commerce. Her main interests are in language and society. Her latest academic paper was Use of Project Based Learning in Teaching Thai Language in Higher Education.